

RAPORUN GÖRÜŞÜLMESİ

(Ses alma makinasıyla tele alınan görüşmelerdir.)

Doç. Dr. Ferih TONGSİR

«Kıymetli ekspozeden dolayı arkadaşımıza evvelemerde teşekkürlerimizi iblâğ etmek isteriz. Saniyen kısa söylemek icab ettiği cihetle derhal bir noktaya dair olan mülâhazamızı serdetmek lüzumunu hissediyoruz. Bir tercüme hatasından isabetle bahis buyurdular. «İskat» kelimesi kullanmak icab ederken, «mahrumiyet» kelimesinin kullanılmış olduğundan bahsettiler. Filhakika bu temas tamamen yerindedir. Ben de kendilerine iştirak etmekteyim. Bir noktada tavzihi gereken bir cihet bulunması itibarile bir sual varidi hatır oluyor ve bu sualin zımında bir mesele manzur olmaktadır. O da şu: Burada iskattan, yani mirastan iskattan maksut olan nedir? Acaba cezaî mahiyetteki mirastan iskat mı, yoksa himayevî mahiyetteki mirastan iskat mı, yahut her ikisi mi?»

Asistan Dr. Aytakin ATAAY

«Efendim, evlâdlık bağının sona erdirilmesi konusunda geçen «iskat» tan maksadın ne olduğu soruluyor. Evlâdlık bağının ref'ini gerektiren «mirastan iskat» tan maksat, hiç şüphe yoktur ki cezaî iskattır. Yoksa koruyucu gaye ile yapılan iskat bunun şumulüne girmez. Malûmu âlileridir ki, kanunun ruhu ve maddelerin vaz'ında güdülen gaye nazara alınarak daraltıcı tefsire gidilebilir. Kanunun metnindeki mahrumiyet, daha doğrusu iskat terimini, pekâlâ kanun koyucunun gayesini nazara alarak daraltıcı tefsire tâbi tutup bunu sadece cezaî iskata münhasır sayabiliriz. Aksini kabul ettiğimiz takdirde, kanun koyucunun iradesine ve gayesine tamamen aykırı bir neticeye ulaşmış oluruz.»

Doç. Dr. Ferih TONGSİR

«Efendim, aciz sebeble mirastan iskat münhasıran fûrua raci bir müessesedir. Binaenaleyh fûru olmayan evlâdlık hakkında kabili tatbik

değildir. Yani âciz sebeble evlâdlık rabıtası ref'edilemiyeceği gibi, âciz yüzünden fûrudan gayri bir kimse de iskat edilemez. Bu müessese münhasıran fûrua racidir, halbuki evlâdlık hakikî mânasında bir fûru değildir. Bu itibarladır ki, bu ref'den bâhis olan maddede âciz sebebiyle iskat mevzuu bahis olamaz. Binaenaleyh netice yine sizin buyurduğunuz neticedir, fakat buna ulaşmak istediğim yol farklıdır.»

Asistan Dr. Aytekin ATAAY

«Ferih beyefendiyle vardığımız neticenin aynı olduğuna memnun oldum. Ancak, bu neticeye ulaşmak için takip ettikleri yolu pek uygun bulmuyorum. Zira, kanaatimce, âciz sebeble mirastan iskat münhasıran hakikî fûrua has bir müessese değildir. Bir kimse evlâdlığını da âciz sebebiyle mirasından iskat edebilir. Bize göre, Medenî Kanununun âciz sebeble mirastan iskattan bahseden 460. maddesindeki fûru kelimesinin şumulüne evlâdlık da dahildir. Kanun koyucu bu madde ile, bir kimsenin âciz halinde bulunan mirasçısının (fûruunun) fûruunu alacaklara karşı korumak istemiştir. Böyle bir himayeden evlâdlığın fûruunun mahrum bırakılmasını haklı gösterecek makul bir sebep mevcut değildir.»

Doç. Dr. Halid Kemal ELBİR

«Efendim, Aytekin Beyin etüdü Medenî Kanunumuzun evlâd edinmeye mütedair hükümlerinin tâdiline dair. Ben de fer'î görünmekle beraber, İsviçre'de birhayli hâdise yaratmış olan bir hükmün tâdili üzerinde durmak isterim. Bu, 258 nci maddenin son fıkrasıdır. Evlâdlığın ref'ine müteallik hüküm, evlâdlık rabıtasının istikbale ait bütün hükümlerini izale eder ve katıdır. Şu Fransızca metin de aynı şekilde kaleme alınmıştır (Fransızca metni okudu.) Çok sarıh zannedilen bu hüküm, malûmaliniz, İsviçre'de Adliye Vekâletinin iki tamimine sebep olmuştur. Problem şu idi, hafızam beni aldatmıyorsa: Acaba evlâd edinmenin ref'inden sonra, evlâdlık evlâd edinenin soyadını taşıyabilir mi, taşıyamaz mı? Meselesi idi. İsviçre Adliye Vekâleti, kaza organlarına yaptığı birinci tamimde, mademki kanunda ref evlâdlık rabıtası istikbale ait bütün hükümlerini izale eder, deniyor, halbuki soyadı daha önce iktisap edilmiş bir haktır, binaenaleyh evlâd edinme mukavelesi ref edilse dahi evlâdlık evlâd edinenin soyadını taşıyabilecektir, hükümünü verdi ve uzun müddet bu, bu şekilde devamedegeldi. Bir müddet sonra, bu tamiminin yanlışlığını anlıyan İsviçre Adliye Vekâleti, ikinci bir tamim yayınlıyarak bunu tashih etti ve dedi ki, «istikbale ait hükümleri izale eder» ile kasıt, o tarihten itibaren, ref tarihinden itibaren

artık meydana getirdiği ve devam edegelen hükümleri de ortadan kaldırır ki, bunlar arasında soyadını taşıma problemi vardır. Memleketimizde böyle bir meselenin çıkıp çıkmadığını bilmiyorum. Yalnız mademki İsviçre Adliye Vekâletinin iki tamimine sebep olmuş bir hükümdür. Ve İsviçre'de dahi tenkide uğramıştır. Bendeniz bu hükmün daha basit bir şekle irca edilmesini teklif ederim. Şu şekilde kaleme alınsaydı belki daha sarih ve daha açık olurdu: «Ref, evlâdlık rabıtasının bütün hükümlerini izale eder ve kat'idir.» denmiş olsaydı, bu kendiliğinden halledilirdi. İsviçre vâzı-ı kanunu daha sarih olmak için «istikbale ait bütün hükümleri» demekle işi büsbütün karıştırmış. Binaenaleyh teferruata müteallik olmakla beraber bu hükmün bu şekilde tadili kanaatimca yerinde olur.»

Doç. Dr. İsmet SUNGURBEY

«Efendim, sayın Doçent Halit Kemal Elbir, maddedeki «istikbale ait» sözleri şaşırtmalara sebep olur, onun için kaldırılmalıdır, diyor. Bence, bunu şöyle anlamak mümkün: Evlâd edinmenin iki türlü hükümleri, sonuçları var: Birincisi bir kere için doğup geçmiş olan sonuçlar, ikincisi ise devam eden sonuçlar ki artık bunların devamına lüzum yok. İşte maddedeki evlâd edinmenin «istikbale ait bütün hükümleri»nden bu türlü sonuçlar anlaşılmalıdır. Görülüyor ki maddedeki «istikbale ait» sözleri, yerindedir ve ref'in önceye etkili, yani makable şâmil olmadığını belirtmektedir. Bu sözler kaldırılırsa, asıl o zaman, ref'in önceye etkili, makable şâmil olduğu yolunda şaşırtmalara sebep olunacaktır.»

Asistan Dr. Aytekin ATAAY

«Halit Kemal beyefendinin mülâhazalarına iştirak etmekle beraber, tâdil tekliflerine ben de iştirak edemiyorum. Zira, kanunun metni «ref', evlâdlık rabıtasının bütün hükümlerini izale eder ve kat'idir» tarzında değiştirilecek olursa, ref'in geçmişe etkili sayılması tehlikesi doğar.»

(Raporun görüşülmesi burada sona ermiştir.)